

โปรแกรมการสร้างเสริมสุขภาพสำหรับผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2
ที่ไม่สามารถควบคุมระดับน้ำตาลในเลือด

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์)
สาขาวิชาเอกการพยาบาลสาธารณสุข
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2552

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

โปรแกรมการสร้างเสริมสุขภาพสำหรับผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ที่ไม่สามารถควบคุมระดับน้ำตาลในเลือด
THE HEALTH PROMOTION PROGRAM FOR UNCONTROLLED TYPE 2 DIABETES

จันทิมา เนียมโกละ 4737126 PPH/M

ว.ท.ม. (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกการพยาบาลสาธารณสุข

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: วิณา เทียงธรรม, Dr.P.H., อาจารย์ ภาววัฒนา, Ph.D. (Nursing),
สุธรรม นันทมงคลชัย, Ph.D. (Demography)

บทคัดย่อ

โรคเบาหวานชนิดที่ 2 เป็นเบาหวานชนิดที่พบบ่อยที่สุดของประเทศ และส่วนใหญ่จะเสียชีวิตจากภาวะแทรกซ้อนของโรคเนื่องจาก ไม่สามารถควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดได้ การวิจัยกึ่งทดลองครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการสร้างเสริมสุขภาพสำหรับผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ที่ไม่สามารถควบคุมระดับน้ำตาลในเลือด โดยการประยุกต์ทฤษฎีแรงจูงใจในการป้องกันโรคร่วมกับแรงสนับสนุนทางสังคมจากสมาชิกครอบครัวผู้ดูแล เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเลือกรับประทานอาหารที่เหมาะสม การออกกำลังกาย การรับประทานยาลดน้ำตาล การดูแลเท้าและสุขอนามัยทั่วไป กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ที่ควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดไม่ได้ ในอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 38 คน และกลุ่มเปรียบเทียบ 40 คน ระยะเวลาในการศึกษาแบ่งเป็นระยะทดลอง 4 สัปดาห์ ระยะติดตามผล 4 สัปดาห์ รวมทั้งสิ้น 8 สัปดาห์ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่ามัธยฐาน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน, Independent t-test และ Paired t-test

ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลอง และระยะติดตามผล กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความรู้เรื่องโรคเบาหวาน การรับรู้ความรุนแรง การรับรู้โอกาสเสี่ยง ความคาดหวังในความสามารถตนเอง ความคาดหวังในผลลัพธ์ และพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพ สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p -value < .016) เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มเปรียบเทียบพบว่า หลังการทดลอง และระยะติดตามผล กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความรู้เรื่องโรคเบาหวาน การรับรู้ความรุนแรง การรับรู้โอกาสเสี่ยง ความคาดหวังในความสามารถตนเอง ความคาดหวังในผลลัพธ์ พฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพ คือ พฤติกรรมเลือกรับประทานอาหารที่เหมาะสม การออกกำลังกาย การรับประทานยาลดน้ำตาล การดูแลเท้าและสุขอนามัยทั่วไป สูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p -value < .016)

จากผลการวิจัยนี้ จึงเป็นการสนับสนุนว่า การจัดโปรแกรมการสร้างเสริมสุขภาพ โดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีแรงจูงใจในการป้องกันโรคร่วมกับแรงสนับสนุนทางสังคมจากสมาชิกครอบครัวผู้ดูแล สามารถช่วยเพิ่มความรู้ การรับรู้ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพ ให้แก่ผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ที่ไม่สามารถควบคุมระดับน้ำตาลในเลือด ให้สามารถกลับมาดูแลตนเองให้มีภาวะสุขภาพที่เหมาะสมได้อีกครั้ง

คำสำคัญ: ผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ที่ไม่สามารถควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดได้ / ทฤษฎีแรงจูงใจในการป้องกันโรค / แรงสนับสนุนทางสังคม

198 หน้า

THE HEALTH PROMOTION PROGRAM FOR UNCONTROLLED TYPE 2 DIABETES

JUNTIMA NIAMPOKA 4737126 PHPH/M

M.Sc. (PUBLIC HEALTH) MAJOR IN PUBLIC HEALTH NURSING

THESIS ADVISORY COMMITTEE : WEENA THIANGTHAM, Dr.P.H., ARPAPORN POWWATTANA, Ph.D.(Nursing), SUTHAM NANTHAMONGKOLCHAI, Ph.D. (Demography)

ABSTRACT

Type 2 diabetes is the most common chronic illness in Thailand. Most victims eventually die from complications resulting from uncontrolled blood sugar. The purpose of this quasi-experimental study was to examine the effectiveness of a health program promoting dietary intake, enhanced physical activities, and medication intake for diabetes control, therapeutic foot care, and hygiene. This study applied the protection motivation theory and social support concept. The sample consisted of people living with uncontrolled type 2 diabetes in the Seana district, Ayuthaya province, Thailand. One group of 38 was selected to be the experimental group and 40 people were selected to be in the comparison group. The research procedure lasted for 4 weeks with 4 weeks of follow-up. Data were collected by self-administered questionnaires. Statistical analysis was performed by using mean, median, standard deviation, Independent t-test, and Paired t-test.

The results showed that, after the experiment, and for the 4 weeks follow-up, the experimental group had a significantly higher mean score of knowledge about diabetes, perceived severity, perceived susceptibility, perceived response efficacy, perceived self-efficacy, and health promotion behavior regarding appropriate dietary intake, enhanced physical activities, and medication intake for diabetes control, therapeutic foot care, and hygiene than before the experiment. The experimental group also had a significantly higher mean score than the control group regarding these factors.

The results indicate that the health promotion program for the uncontrolled type 2 diabetes brought about increasingly healthy behavior and higher levels of perceived self-efficacy. The involvement of family members was also shown to enhance sustainable practice concerning positive behavior, change in appropriate dietary intake, enhanced physical activities, and medication intake for diabetes control, therapeutic foot care, and hygiene.

KEY WORDS : UNCONTROLLED TYPE 2 DIABETES / PROTECTION
MOTIVATION THEORY / SOCIAL SUPPORT

198 pages